

## Hormonbehandling ved transkønnethed eller anden kønsidentitetsproblematik for transkvinder (biologisk fødte mænd)

I denne pjece finder du information om hormonbehandling med kvindelige kønshormoner.

### Før behandling

Før du kan starte hormonbehandlingen, skal du have lavet følgende undersøgelser:

- Blodprøver for at sikre at dine nyrer, lever og stofskifte fungerer normalt, ligesom vi måler fedtstoffer samt mængden af mandligt og kvindeligt hormon i dit blod
- En generel kropsundersøgelse med måling af højde, vægt og blodtryk evt. stetoskopi af hjerte og lunger

Det er bedst, hvis du kan møde til blodprøvetagning i stueetagen mellem opgang 4 og 5 og få taget de indledende blodprøver så hurtigt som muligt, gerne en måned før første konsultation. Hvis du får lavet undersøgelserne, og hvis resultaterne er som de skal være, kan du starte på behandlingen med det samme efter første konsultation.

Du kan også få taget prøverne ved den første konsultation, men må da regne med at skulle afvente svar (op til 4 uger), før du kan gå i gang med hormonbehandlingen.

I langt de fleste tilfælde vil vi anbefale, at du starter din behandling med **kvindeligt hormon, ØSTRADIOL/ESTRADIOL** enten i form af tabletter, plaster eller gel.

Som udgangspunkt anbefales det at tage hormonerne enten som plaster eller som gel. Ved

anvendelse af plaster skiftes disse 2 gange om ugen, mens gel og tabletter tages dagligt. Plastre kan efterlade limrester på huden, som nemt fjernes med lidt neglelakfjerner på noget vat.

Hvilken dosis og behandling du skal have, er afhængig af din alder, vægt og evt. andre sygdomme. Vi justerer dosis ved kontrollerne.

Derudover vil vi anbefale anti-mandligt hormon, da det kvindelige hormon ikke fuldt ud kan hæmme din egen produktion af mandligt hormon. De to kønshormoner vil derfor arbejde imod hinanden.

### CYPROTERONACETAT (ANDROCUR®)

Androcur er et anti-mandligt hormon, som stopper din egen produktion af mandligt hormon fra testiklerne. På den måde får det tilførte kvindelige hormon bedre mulighed for at udøve sin virkning. Det er vigtigt at være opmærksom på at det medfører, at du ikke længere vil kunne opnå fuld erektion.

Når du har taget hormonerne i ca. 3 måneder, skal du komme til kontrol. Ved kontrollen undersøger vi dig og kontrollerer blodprøverne, så vi kan justere din hormondosis.

Næste kontrol er efter yderligere 3 og 6 måneders behandling. Herefter skal du komme til kontrol med 1-2 års mellemrum.

Vi tilstræber, at du ender med et hormon-niveau i blodet, som svarer til en kvindes. Er

du over ca. 50 år anbefaler vi, at du går lidt ned i dosis for at mindske risikoen for bivirkninger. Dette efterligner den normale kvindelige overgangsalder.

### **Hvad kan du forvente af ændringer under behandlingen?**

- Du vil gradvist udvikle bryster. Størrelsen på dem er ligesom for biologisk fødte kvinder meget individuelt
- Du vil gradvist få en mere feminin fedtfordeling på kroppen
- Du vil gradvist få mindre hårvækst (skæg og behåring på bryst, arme, ben og omkring kønsorganerne), men din skægvækst især vil ikke forsvinde helt.

De fleste af disse ændringer sker langsomt, og det kan tage op til flere år før den fulde effekt er opnået.

### **Hvad er bivirkningerne ved behandlingen?**

Der er en række bivirkninger ved behandlingen, som det er vigtigt at være opmærksom på, og som er grunden til, at vi kontrollerer dig hyppigt i starten af behandlingen:

- Rød og irriteret hud ved plasterbehandling
- Ophobning af væske i kroppen
- Ved høj dosering er der risiko for blodpropper i venesystemet
- Nedsat sexlyst
- Humørpåvirkning
- Let øget risiko for hjertekarsygdom, dvs. forhøjet blodtryk og risiko for blodprop i hjertet
- Påvirkning af leveren
- Øget vægt
- Påvirkning af stofskiftet
- Øget risiko for brystkræft
- Ved behandling med anti-mandlig hormon vil du ikke kunne få rejsning
- Skrumpning af testiklerne og nedsat produktion af sædceller evt. helt ophør. Fornyet sædcelle produktion kræver ophør af behandling med kvindeligt hormon.

Hvis du senere får fjernet dine testikler, skal du stoppe med det anti-mandlige hormon, men det er vigtigt, at du så fortsætter behandlingen med kvindeligt kønshormon, da det derefter er den eneste måde, du får kønshormoner på. Kønshormoner er nødvendige, for at din krop fungerer normalt og for at undgå knogleskørhed.

Når du får fjernet testiklerne vil du ikke længere kunne få børn med din egen sæd. Der er et tilbud om at få deponeret sæd til evt. senere brug. Tilbuddet er gratis. Sæden bør indsamles og deponeres før opstart med hormoner.

Patienter bosiddende i Jylland eller på Fyn vil efterhånden kunne overgå til kontrol af hormonbehandlingen på hhv. Sexologisk Center, Aalborg Universitetshospital og Gynækologisk Afdeling, Odense Universitetshospital. Den videre behandling foregår herefter her i tæt samarbejde med Gynækologisk Klinik på Rigshospitalet.

### **Hvis du allerede er i behandling med kvindeligt kønshormon**

Hvis du allerede er i behandling med kvindeligt kønshormon, når du henvises til Gynækologisk Klinik, vil vi foretage en samlet vurdering med blodprøver og kropslig undersøgelse. Formålet er at afklare om behandlingen umiddelbart kan fortsættes eller der eventuelt skal foretages justeringer for at sikre en sund balance mellem ønskede effekter og eventuelle bivirkninger.

Hvis du har spørgsmål til hormonbehandlingen eller opstarten, anbefaler vi, at du skriver dem ned og tager dem med til første konsultation.